

Uchwała nr 12/2024
VII Kongresu Spółdzielczości
z dnia 23 stycznia 2024 roku
w sprawie stanu polskiej spółdzielczości
i kierunków jej rozwoju w latach 2024 -2028

VII Kongres Spółdzielczości poprzedziła kampania i dyskusja przedkongresowa zorganizowana we wszystkich 15 branżach spółdzielczych, w której uczestniczyli przedstawiciele spółdzielni oraz związków spółdzielczych. Podstawę bardzo szerokiej dyskusji w trakcie branżowych zjazdów przedkongresowych stanowiły „*Tezy Programowe na VII Kongres Spółdzielczości*”, przygotowane przez Krajową Radę Spółdzielczą, oparte o Deklarację Spółdzielczej Tożsamości Międzynarodowego Związku Spółdzielczego

W dyskusji przedstawiciele spółdzielni dokonali oceny stanu spółdzielczości w poszczególnych branżach i zgłosili szereg wniosków. Zjazdy przedkongresowe w przeważającej części udzieliły poparcia Tezom Programowym, jako całości, lub poszczególnym zawartym w nich propozycjom oraz przedstawiły szereg nowych wniosków i postulatów pod adresem VII Kongresu Spółdzielczości. Dyskusja przedkongresowej i liczba zgłoszonych wniosków dowodzą ugruntowanej świadomości zagrożeń i wyzwań współczesności dla całego ruchu spółdzielczego oraz troski o rozwój i umocnienie spółdzielczego modelu gospodarowania dla dobra ludzi i Państwa Polskiego.

Kierunki działania dla VII Kongresu wytycza też Deklaracja Międzynarodowego Szczytu Spółdzielczego w Quebecu, która zobowiązuje spółdzielczość do włączenia się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ogłoszonych przez ONZ. Cele te – to 17 sformułowanych hasłowo działań zmierzających do wyeliminowania ubóstwa, poprawy jakości życia ludzi i lepszej ochrony środowiska na Ziemi. Deklaracja – w szerszym kontekście – zakreśla wizję rozwoju spółdzielczości na świecie do 2030 r., który stanowi horyzont czasowy oenztowskich Celów. Na podkreślenie zasługuje Cel 17 programu zrównoważonego rozwoju ONZ, który zachęca do efektywnego partnerstwa pomiędzy rządami, sektorem prywatnym, a społeczeństwem obywatelskim.

Istotny wpływ na rozwój działalności gospodarczej podmiotów spółdzielczych będzie mieć unijny program **Fit for 55**, który obejmuje pakiet ustaw dotyczących klimatu i energii ujętych w unijnych przepisach. Program stanowi element Europejskiego Zielonego Ładu, zaprezentowanego pod koniec 2019 roku, który ma za zadanie "przekształcić UE w nowoczesną, oszczędną i konkurencyjną gospodarkę". Jednym z założeń Zielonego Ładu jest zerowa emisyjność a celem Fit for 55 jest zmniejszenie w UE do 2030 roku emisji gazów cieplarnianych o 55 proc. względem 1990 roku oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku.

Nie negując słuszności zawartych tu celów jednoznacznie podkreślamy, że ich realizacja w polskich warunkach musi uwzględniać realne możliwości ich sfinansowania oraz konsekwencje dla gospodarki. Domagać się jednocześnie będziemy, aby zasady dystrybucji środków unijnych na realizowanie zamierzanych w tym obszarze przedsięwzięć uwzględniały

specyfikę i społeczny charakter podmiotów spółdzielczych. Chodzi tu głównie o energochłonne działalności produkcji rolniczej, przetwórstwa rolno – spożywczego oraz zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego użytkownika wielorodzinnych spółdzielczych zasobów mieszkaniowych.

Na podstawie przeprowadzonej we wszystkich środowiskach spółdzielczych dyskusji przedkongresowej, referatu sprawozdawczo-programowego, ocen, wniosków i postulatów dyskusji kongresowej, Delegaci na VII Kongres Spółdzielczości przyjmują przedstawione w Uchwale następujące oceny, prognozy, stanowiska, postulaty i zadania:

I. VII Kongres Spółdzielczości wobec zachodzących procesów oraz wyzwań krajowych i globalnych

1. Procesy neoliberalnej globalizacji oparte na swobodnym przepływie towarów, usług, ludzi i kapitału w połączeniu z wygasającą odpowiedzialnością za skutki społeczne w dłuższej perspektywie czasowej, spowodowały gigantyczne rozwarstwienie majątkowe, dochodowe i społeczne. W konsekwencji wiele grup społecznych zostało wypchniętych na margines biedy i ubóstwa. W wyniku tych procesów zaostrza się systemowy kryzys kapitalizmu w sferach: finansowej, gospodarczej, politycznej, społecznej i kulturowej. Prowadzi to do zmian w świadomości ludzkiej oraz rewizji funkcjonujących paradygmatów społeczno-gospodarczych i cywilizacyjnych. Problemy te nie są zupełnie obce naszym obecnym realiom społeczno – gospodarczym. Zasadniczą kwestią jest tu więc to, jak w warunkach gospodarki rynkowej wyrównywać nadal występujące nierówności społeczne? Odpowiedzią na tak postawione pytanie może być istota spółdzielczego działania. Otwiera to wielką szansę przed spółdzielczością i innymi wspólnotowymi formami własności, jako obywatelskimi formami gospodarowania i funkcjonowania w społeczeństwie i państwie.
2. Dostrzega te procesy Komisja Europejska, przyznając, że aby stworzyć spółdzielniom uczciwe warunki do konkurencji z innymi formami przedsiębiorstw w warunkach wysoko rozwiniętej gospodarki rynkowej, uzasadnione jest przyznanie podmiotom spółdzielczym specjalnych ułatwień i preferencji, zwłaszcza w sytuacji, gdy spełniają one ważną funkcję społeczną. Z tego przyzwolenia korzysta wiele krajów "starej" Unii. Celem tych ułatwień jest wspieranie akumulacji kapitału i budowa więzi ekonomicznych z członkami jako przeciwwagi dla ograniczeń, jakie narzuca wybór statusu spółdzielczego. Jest to także swego rodzaju rekompensata kosztów związanych ze społeczną funkcją spółdzielni. Zachowanie odrębności sektora spółdzielczego od nastawionych głównie na zysk podmiotów prawa handlowego, jest jednym z kluczowych warunków rozwoju spółdzielni.
3. W ostatnich latach przekształcano spółdzielnie pracy w spółki kapitałowe, a spółdzielnie mieszkaniowe - we wspólnoty mieszkaniowe. Zadaniem na najbliższe lata jest wzmoczenie wysiłków w celu utrzymania i zachowania podmiotowości struktur spółdzielczych, umocnienia pozycji społecznej i finansowej dla zajęcia należytej pozycji na rynku biznesowym i na płaszczyźnie realizacji potrzeb dla społeczeństwa. **Dość skuteczna dotychczasowa obrona spółdzielczości nie powinna jednak powodować zaniechań w celu usunięcia wielu mankamentów w jej funkcjonowaniu. Pojawiające się zagrożenia w połączeniu z coraz większą pauperyzacją polskiego społeczeństwa wymagają nowych, lepiej zorganizowanych form i sposobów obrony oraz nacisku na władze polityczne i państwowe** Mając to na

uwadze, oczekiwać będziemy od nowo wybranej większości parlamentarnej i utworzonego przez nią rządu otwartości i merytorycznej dyskusji o wszystkich problemach dotyczących spółdzielczości polskiej i zgodnej z oczekiwaniami spółdzielców zmian w jej funkcjonowaniu, z poszanowaniem starej spółdzielczej zasady: „nic o nas, bez nas”.

4. Spółdzielczość często próbuje się zawęzić do roli „czystego” biznesu, co stoi w sprzeczności z jej istotą i zasadami. Utrzymanie tego kierunku myślenia i działania w polityce wewnętrznej prowadzi wprost do utrwalania schematu społeczeństwa dwubiegunowego. Stoi to w jaskrawej sprzeczności z deklarowanym werbalnie programem budowy społeczeństwa obywatelskiego i rzeczywistej demokracji. Budowa takiego społeczeństwa będzie pustym frazesem dopóty, dopóki tę dramatyczną lukę między deklarowanymi chęciami, a realną rzeczywistością nie wypełni spółdzielczość, której tożsamość oparta jest na zasadach samopomocy, samorządności, współpracy, samoodповідzialności, sprawiedliwości i solidarności.
5. **Po 33 latach transformacji ustrojowej, doświadczeniach światowego kryzysu roku 2008 i konsekwencjach pandemii COVID-19 oraz preferowania wielkich korporacji, do środowisk kształtujących opinię publiczną coraz częściej przebija się myśl, że spółdzielczość stanowi jeden z ważnych paradygmatów rozwoju gospodarczego i budowy społeczeństwa obywatelskiego. Nakłada to na nas obowiązek tworzenia sieci produkcyjnych, handlowych i finansowych w oparciu o polskie podmioty gospodarcze. Do tego celu niezbędna jest współpraca pomiędzy spółdzielniami różnych branż, branżami spółdzielczymi i samorządami terytorialnymi różnych szczebli, spółdzielniami i podmiotami gospodarczymi z polskim kapitałem o różnych formach własności, w celu odbudowy potencjału rodzimej przedsiębiorczości.**

II. Oferta i oczekiwania VII Kongresu Spółdzielczości wobec Państwa

1. Spółdzielczość jest solidarystyczną odpowiedzią na doktrynę neoliberalizmu. Jest formą odmienną od spółek kapitałowych, kierującą się własnym systemem zasad i wartości. Spółdzielnie są więc specyficznymi przedsiębiorstwami, opierającymi się na zasadach współpracy, współdziałania i solidaryzmu społecznego. Są szansą na aktywność zawodową i rozwój osobowościowy, a przedkładając współpracę i współodpowiedzialność nad bezwzględne reguły gry rynkowej, tworzą warunki do bezpieczeństwa materialnego i duchowego swych członków i pracowników, przyczyniając się do budowy świata bardziej bezpiecznego i zrównoważonego. Ruch spółdzielczy wychodzi naprzeciw odwiecznemu dylematowi ludzkości: jak pogodzić dbałość o to co własne, indywidualne, z troską o dobro wspólne i rozumieniem potrzeb innych.
2. Rozwój ruchu spółdzielczego może odegrać znaczącą rolę w zrównoważonym rozwoju kraju. Upowszechnienie spółdzielczości w różnych dziedzinach życia gospodarczego i społecznego Polaków, **przyczyni się do podniesienia poziomu życia społeczeństwa oraz jego podmiotowości, co ogólnie stanowi dobrostan pojedynczego człowieka.** Jednocześnie należy spółdzielczość upowszechniać w programach nauczania szkół i uczelni, **celem zaszczepienia wspólnotowego działania, co w warunkach nasilającej się globalizacji będzie czynnikiem decydującym o możliwości wygospodarowania miejsca do działania na rynku.**
3. Wspólnotowa, zbiorowa przedsiębiorczość stanowi ogromną wartość w budowie demokratycznego, obywatelskiego państwa, ale wymaga przygotowania

świadomościowego oraz uznawania jej i promowania przez Państwo. Dziś spółdzielczość samodzielnie nie jest w stanie podołać temu zadaniu. **Niezbędne są programy marketingowych kampanii społecznych - wspierane przez państwo. Leży to w dobrze pojętym interesie społecznym i państwowym. Celem adresowanego do społeczeństwa przekazu reklamowo-marketingowego będzie poprawa wizerunku oraz marki i zalet towarów i usług wytwarzanych i oferowanych przez podmioty spółdzielcze. Droga ułatwiającą realizację tego celu może być utworzenie funduszu reklamowego, finansującego kampanie marketingowo-promocyjne. Środki mogłyby pochodzić z części likwidujących się organizacji spółdzielczych.**

4. Spółdzielczość, zwłaszcza mieszkaniowa, inwalidów i socjalna, wyręcza państwo w dużej części ze świadczenia społecznej pomocy wobec obywateli określonych grup społecznych. Ta sytuacja zobowiązuje państwo i samorządy do zapewnienia jej warunków funkcjonowania rekompensujących tę społeczną misję, a nie utrudniania ich funkcjonowania. Prowadzona przez spółdzielnie, zwłaszcza mieszkaniowe, działalność społeczna i kulturalna powinna być wspomagana przez władze publiczne.
5. **Istnieje pilna potrzeba wzmocnienia spółdzielczości rolniczej i zwiększenia jej udziału w organizowaniu rynków rolnych w Polsce.** Obecnie w krajach Zachodniej Europy spółdzielnie posiadają większość udziału w rynkach rolnych. Niezbędne jest poparcie Państwa dla inicjatyw organizowania się rolników w spółdzielnie i inspirowanie takich inicjatyw we współpracy z Krajową Radą Spółdzielczą. Równie ważną kwestią jest zorganizowanie polskich rolników w spółdzielniach rolniczych, w tym w spółdzielczych uznanych organizacjach producentów oraz wsparcie informacyjno-szkoleniowe grup producentów rolnych celem uzyskania przez nie statusu Organizacji Producentów. Taki powinien być docelowy model funkcjonowania rolników indywidualnych i podmiotów spółdzielczych na zorganizowanym rynku. W tej dziedzinie nieodzowna będzie współpraca z władzami centralnymi, a szczególnie z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w celu wypracowania jak najlepszych warunków do rozwoju spółdzielczych uznanych Organizacji Producentów oraz ich zrzeszeń i związków w formie spółdzielni. **Należy kontynuować działania mające na celu dalsze ułatwienia ścieżek dojścia do uzyskania statusu Organizacji Producentów poprzez ograniczanie i upraszczanie nadmiernej biurokracji.**
6. Po uproszczeniu procedur zakładania spółdzielni energetycznych i rozliczeń z operatorem, przyspieszył proces powstawania spółdzielni energetycznych na obszarach wiejskich. **Oczekujemy nowych regulacji prawnych w tej dziedzinie, które umożliwią uzyskiwanie statusu spółdzielni energetycznej przez obecnie funkcjonujące spółdzielnie na obszarach miejskich i wielkomiejskich, a także przez nowo powstające spółdzielnie na tych terenach.**
7. Uwzględnienia istotnej roli spółdzielczości w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej, w prowadzeniu zdeistytucjonalizowanych form wsparcia dla osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnością, wsparcia dla rodzin z dziećmi, edukacji czy opieki nad dzieckiem i ochrony zdrowia, ale także usług rozwoju lokalnego jak kultura, zrównoważony rozwój, rewitalizacja czy mieszkalnictwo. Państwo powinno wspierać inicjatywy spółdzielcze na rzecz współpracy ze wspólnotami samorządowymi również z uwagi na tworzenie miejsc pracy osób ze społeczności lokalnej znajdującej się w trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

8. **Polityka Państwa powinna tworzyć warunki dla zawodowej i społecznej aktywności dla większości obywateli, a nie tylko dla nielicznych bogatych. W związku z tym, zadaniem Państwa powinno być wspieranie działalności spółdzielni i ich organizacji oraz usuwanie barier: administracyjnych, fiskalnych, formalno-prawnych i innych, utrudniających funkcjonowanie i dalszy rozwój ruchu spółdzielczego.** Wyrwanie się z marazmu niemożności i wskazanie nowatorskich kierunków zmian w warunkach: szybko zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej, rosnącego bezrobocia, wykluczenia społecznego, biedy i bezdomności w naszym kraju, jest imperatywem dla spółdzielców, spółdzielczości, środowisk lokalnych, ale także dla władz państwowych.
9. Uwzględnienia społecznej roli spółdzielczości -w rozwiązywaniu wielu problemów, jak np. zatrudnianie osób niepełnosprawnych, organizowanie działalności w zakresie opieki społecznej, zdrowotnej oraz rękodziela ludowego i artystycznego, a także budownictwa mieszkaniowego, zwłaszcza lokatorskiego. Państwo powinno wspierać inicjatywy związane z tworzeniem nowych rozwiązań spółdzielczych w tym zakresie, które wyręczają Państwo w działalności socjalnej i szerzej – społecznej. Spółdzielczość oferuje tu strukturom Państwa zwłaszcza szczebla Samorządowego sprawdzone spółdzielcze wzorce w obszarze współpracy z ośrodkami pomocy społecznej w formach pomocy dla najuboższych, wychodzenia z bezdomności, budowania i zarządzania lokalami zastępczymi, oferowania spółdzielczych form aktywności zawodowej.
10. W przypadku zmian prawa spółdzielczego powinny być one procedowane z uwzględnieniem interesów wszystkich branż spółdzielczych i z udziałem ich przedstawicieli.
11. W poszczególnych krajach stosowane są różne rozwiązania uzależnione od tradycji, specyfiki i ukształtowanej praktyki, które także można i należy wprowadzić w Polsce. Do najczęściej stosowanych form wsparcia i promowania systemu spółdzielczego należą:
- 1) brak podatku dochodowego od osób prawnych, bądź naliczanie go wyłącznie od transakcji z osobami trzecimi (nie członkami),
 - 2) zmniejszona stawka podatku dochodowego w stosunku do spółek prawa handlowego,
 - 3) zwolnienie z podatku od nieruchomości i opłat skarbowych,
 - 4) zwolnienie z podatku od transferu aktywów, emisji udziałów i fuzji,
 - 5) zwolnienie z podatku dochodu przeznaczonego na zwiększenie funduszu zasobowego,
 - 6) opodatkowywanie dochodu na poziomie członków a nie spółdzielni,
 - 7) fundusze rozwoju i promocji tworzone z nieopodatkowanej składki od przychodów z działalności,
 - 8) tworzenie nieopodatkowanych funduszy socjalnych w spółdzielniach, zwłaszcza mieszkaniowych;
 - 9) obowiązek świadczenia na fundusz ubezpieczeń wzajemnych, na cele promocji i rozwoju spółdzielni, bądź inne fundusze np. praktyk i szkolenia.

12. Pilną potrzebą jest uwzględnienie i wykorzystanie potencjału spółdzielczego budownictwa mieszkaniowego lokatorskiego, które z uwagi na szczególnie charakter oraz rolę spółdzielni mieszkaniowych przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednich zmian w prawie, odegrać powinno kluczową rolę w zabezpieczaniu potrzeb społeczności lokalnych, środowiskowych oraz biedniejszych lub wykluczonych warstw społeczeństwa. Niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań systemowych umożliwiających spółdzielniom mieszkaniowym równoprawny dostęp do środków budżetowych jak i unijnych przeznaczonych na ten cel, a także ułatwienia w pozyskiwaniu terenów i ich zagospodarowaniu. Spółdzielnie mają możliwości budowy mieszkań znacznie taniej niż deweloperzy, co w pełni uzasadnia stworzenie im uprzywilejowanych warunków do inwestowania, a nie dyskryminujących, jak jest obecnie. Wobec powyższego istnieje pilna potrzeba uwzględnienia spółdzielni w budownictwie mieszkaniowym poprzez:

- 1) Wprowadzenie programu zapewniającego pełne wykorzystanie potencjału spółdzielni mieszkaniowych, jako jednej z form zaspokajania potrzeb mieszkaniowych;
- 2) Zapewnienie rozwoju spółdzielni budownictwa lokatorskiego jako pełniących szczególną rolę społeczną w redukcji deficytu mieszkań dla osób średnio zamożnych.

13. W celu zniwelowania uprzywilejowanej pozycji zagranicznych sieci handlowych, które mają pozycję monopolistyczną, zbierają nienależną rentę monopolową i mają tanie zasilanie kredytowe międzynarodowych korporacji finansowych, należy wspierać współpracę i konsolidację sieci „Społem” i Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” oraz tworzenie poziomych struktur spółdzielczych w poszczególnych regionach, które umożliwiłyby wyłonienie reprezentacji spółdzielczych wobec właściwych władz samorządowych i struktur gospodarczych oraz ułatwiły zintensyfikowanie działań promocyjnych spółdzielczości konsumenckiej. Należy rozwijać system wspólnych zakupów dla spółdzielni oraz wzmocnić działania w celu wdrożenia wspólnego sklepu internetowego, co pozwoli na dotarcie do nowych grup klientów.

14. W ramach nowelizacji lub kodyfikacji prawa spółdzielczego w części dotyczącej rolniczych spółdzielni produkcyjnych niezbędne jest:

- 1) uzupełnienie definicji RSP o wielorodzinny charakter prowadzenia przez spółdzielnię wspólnego gospodarstwa rolnego z jednoczesnym uszczegółowieniem tej definicji w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego;
- 2) wprowadzenie ustawowej definicji kandydata na członka RSP oraz określenie jego praw i obowiązków, a także zasad jego wynagrodzenia o pracę;

15. Pilną potrzebą jest nowelizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego w zakresie umożliwiającym zakup gruntów rolnych przez RSP w taki sposób, aby dzielić przez liczbę posiadanych przez spółdzielnię areał prowadzonego wspólnego gospodarstwa rolnego dzielić przez liczbę członków. W większości przypadków areał przypadający na członka spółdzielni jest niewielki, znacznie poniżej ustawowego limitu uprawniającego do zakupu gruntów. Analogiczne rozwiązania funkcjonują już w systemie dopłat bezpośrednich.

16. Istotnym elementem ruchu spółdzielczego w Polsce jest spółdzielczość finansowa tworzona przez banki spółdzielcze i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Państwo powinno uwzględnić spółdzielczy charakter tych podmiotów, oddzielić spółdzielczość finansową od działalności

komercyjnej, nie nakładać na nią nadmiernych obciążeń nadzorczych, regulacyjnych i sprawozdawczych:

- a) W przepisach prawa krajowego uwzględnić w większym stopniu zasadę proporcjonalności,
- b) Stworzyć system zachęt aktywizujących członkostwo, w tym m.in.: wyłączyć z opodatkowania podatkiem dochodowym przychodów z tytułu spółdzielczej dywidendy,
- c) Dla zmniejszenia pracochłonności sprawozdawczości spółdzielczego sektora finansowego na rzecz instytucji zewnętrznych, uzgodnić z tymi instytucjami i zorganizować na bazie struktur zrzeszeniowych platformę sprawozdawczą dla wszystkich podmiotów tego sektora,
- d) Stworzyć specjalne warunki prawne, organizacyjne i zachęt finansowych do zakładania nowych małych spółdzielni dla młodych ludzi na zasadach spółdzielczych „start-upów”.
- e) wspierać proces restrukturyzacji jednostek spółdzielczego systemu finansowego w oparciu o możliwości ekonomiczne struktur zrzeszeniowych.

III. Zadania dla spółdzielni i struktur ponadpodstawowych polskiego ruchu spółdzielczego

Delegaci na VII Kongres Spółdzielczości apelują do wszystkich ogniw polskiego ruchu spółdzielczego, aby przestrzegały następujących zasad i wartości spółdzielczych. Zasady spółdzielcze to zgodnie ze stwierdzeniem Deklaracji Spółdzielczej Tożsamości, wytyczne, przy pomocy, których spółdzielnie wprowadzają swoje wartości do praktyki. **Wartości te to: samopomoc, samoopowiedzialność, demokracja, równość, sprawiedliwość i solidarność.** Deklaracja przypomina też, że zgodnie z tradycjami założycieli ruchu spółdzielczego, członkowie spółdzielni wyznają wartości etyczne uczciwości, otwartości, odpowiedzialności społecznej i troski o innych. Są to ogólnoludzkie, humanistyczne i ponadczasowe wartości.

Opierając się na fundamencie powyższych wartości i zasad spółdzielczych, Delegaci na VII Kongres Spółdzielczości zobowiązują wszystkie ogniwa polskiego ruchu spółdzielczego do realizacji poniższych najważniejszych zadań:

1. Niezbędne jest eliminowanie z ruchu spółdzielczego nieprawidłowości, rodzących konflikty w spółdzielniach.
2. Aby realizować stojące przed spółdzielczością zadania i cele wynikające z jej statutowych obowiązków oraz sprostać wymaganiom członków, konieczne jest zbudowanie wizji i planów rozwoju poszczególnych sektorów w zmieniających się uwarunkowaniach.
3. Podejmowanie na miarę swoich możliwości przez wszystkie spółdzielnie, organizacje spółdzielcze, krajowe i regionalne związki spółdzielcze oraz Krajową Radę Spółdzielczą działań informacyjno – promocyjnych i naukowych na temat idei spółdzielczej poprzez propagowanie wiedzy o aktualnych problemach ruchu spółdzielczego i uwarunkowań jego dalszego funkcjonowania i rozwoju, także w formie szkoleń i konferencji. W szkołach średnich w ramach lekcji przedsiębiorczości zapoznawać uczniów ze specyfiką spółdzielczych form gospodarowania.

4. Intensyfikacja procesów kształcenia spółdzielczego i szkolenia działaczy, pracowników, a w szczególności kadry kierowniczej spółdzielni. Niezbędne jest tu wprowadzenie przepisów podatkowych zachęcających do szkolenia członków i działaczy samorządowych oraz szkolenia Zarządów i Rad Nadzorczych.
5. Niezwykle ważna jest także spółdzielcza edukacja młodzieży, zarówno poprzez wprowadzanie elementów wiedzy o spółdzielczości do programów szkół podstawowych i średnich w ramach różnorodnych przedmiotów, jak i organizowanie konkursów, olimpiad oraz edukacja praktyczna w postaci spółdzielni uczniowskich, które powinny być zdecydowanie wspierane przez inne spółdzielnie i organizacje spółdzielcze. Niezbędne jest także kontynuowanie odbudowy spółdzielczego zaplecza intelektualnego, które zubożało w wyniku likwidacji katedr spółdzielczości w szkołach wyższych i instytutów spółdzielczych.
6. VII Kongres Spółdzielczości z aprobatą wita ustanowienie roku 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej. Poprzedza on 125-lecie powstania pierwszej na ziemiach polskich spółdzielni uczniowskiej w Pszczelinie. Mamy nadzieję, że te dwa wydarzenia będą katalizatorem uchwalenia przez Parlament ustawy o spółdzielniach uczniowskich, o co nasze środowisko zabiega od lat. Byłoby to rzeczywiste dowartościowanie edukacji młodzieży w duchu ekonomii społecznej, a jednocześnie zaprzeczenie zasadzie, że spółdzielcze formy aktywności młodzieży władze państwowe popierają tylko przy obchodach okolicznościowych świąt i jubileuszy.
7. Podjęcie wszelkich możliwych działań przyczyniających się do rozwoju spółdzielczości uczniowskiej oraz kontynuowanie opieki poszczególnych spółdzielni i organizacji spółdzielczych nad działającymi spółdzielniami uczniowskimi.
8. Otoczenie przez ruch spółdzielczy szczególną troską osób niepełnosprawnych, ludzi kultury ludowej oraz środowisk zagrożonych bezrobociem. Organizowanie np. w formie spółdzielni pracy stanowisk pracy w celu przyuczenia tych ludzi do możliwej do wykonywania aktywności zawodowej.
9. Niezbędne jest rozwijanie ścisłej współpracy pomiędzy spółdzielniami, a samorządami terytorialnymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, innymi podmiotami ekonomii społecznej na szczeblu lokalnym.
10. Upowszechnianiu problemów spółdzielczych i pomocy w ich rozwiązywaniu powinna służyć współpraca związków spółdzielczych i poszczególnych spółdzielni podejmowana na szczeblach lokalnych (województwo, powiat, gmina) wraz z organizacjami rolniczymi.
11. W warunkach agresywnych działań na polskim rynku zagranicznych sieci handlowych i produkcyjnych, niezbędne są działania wszystkich branż spółdzielczych w połączeniu z integracją poza spółdzielczych podmiotów polskich przedsiębiorców. W tym celu należy tworzyć zintegrowane pionowo sieci wytwórczo-handlowe, oparte na wartościach i zasadach spółdzielczych – od bazy surowcowej do konsumenta - złożonych z krajowych przedsiębiorstw, w tym spółdzielni; szczególnie pożądanym kierunkiem stworzenia takiej sieci jest certyfikowana produkcja zdrowej ekologicznej żywności wyłącznie z pól polskich rolników, poprzez

spółdzielczy i mieszany: skup, przetwórstwo i handel , obsługiwane przez krajowych przedsiębiorców, aż do „stołu” dla polskiego konsumenta.

12. Ważnym problemem jest dalsze porządkowanie i wzmacnianie uprawnień lustracji spółdzielczej, której mankamenty stanowią przesłanki do nieustannych prób przeniesienia jej do administracji państwowej, czego nigdy w historii spółdzielczości nie było, a przecież lustracja jest immanentnym elementem samej istoty ruchu spółdzielczego.
13. Spółdzielcze tradycje *polskiej szkoły rehabilitacji* powinny być adoptowane do nowych warunków społecznych i gospodarczych, jaki ukształtował proces transformacji. Harmonijne łączenie wymogów ekonomicznych z rehabilitacją zawodową, społeczną i medyczną, z elementami silnej partycypacji niepełnosprawnych spółdzielców, należy docenić poprzez uznanie spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych za przedsiębiorstwa społeczne (jednostki użyteczności publicznej) i odbudować je odpowiednimi instrumentami wsparcia. Utworzyć nowe struktury spółdzielcze atrakcyjne fiskalnie dla lekarzy i pracowników ochrony zdrowia, po porozumieniu z Krajową Administracją Skarbową, w celu zbudowania sieci spółdzielczych form usług medycznych.
14. Tworzyć korzystne warunki prawne do powstawania spółdzielczych grup zawodowych w formie spółdzielni np. architektów, inżynierów, prawników, doradców finansowych itp.
15. Wysoka dynamika powstawania nowych typów spółdzielni: socjalnych, czy spółdzielni rolniczych, w oparciu o środki unijne, wymaga kontynuowania i wspierania, z jednej strony jako sposobu pozyskiwania młodszego pokolenia do tej formy gospodarowania; z drugiej strony jako etapu przejściowego do wyłaniania się bardziej złożonych form spółdzielczej działalności. Ugruntowanie w społeczeństwie roli spółdzielczości jako formy ochrony osób słabszych biznesowo na silnie konkurencyjnym kapitałowo rynku.
16. Szansą na wzmocnienie więzów łączących spółdzielnie z ich społecznym podłożem, jest powoływanie we współpracy z lokalnymi liderami spółdzielni środowiskowych, podejmujących działania na rzecz rozwiązywania lokalnych potrzeb. Bazą dla takich podmiotów powinny być spółdzielnie już funkcjonujące, które w zgodnej międzyspółdzielczej współpracy są w stanie stworzyć nową wspólnotową jakość.
17. **Istotną sprawą jest** uczestnictwo Krajowej Rady Spółdzielczej jako Naczelnego Organu Samorządu Spółdzielczego w pracach Rady Dialogu Społecznego w charakterze obserwatora. Rada jest forum uzgadniania stanowisk między rządem, reprezentantami pracodawców i pracowników. Należy dążyć do ściślejszej współpracy z poszczególnymi członkami Rady, w celu artykułowania za ich pośrednictwem postulatów spółdzielczych.
18. Krajowa Rada Spółdzielcza razem ze związkami spółdzielczości rolniczej podejmie działania w kierunku przystąpienia do Głównego Komitetu Spółdzielczości Rolniczej Unii Europejskiej (COGECA).

IV. Zadania dla Zgromadzenia Ogólnego i Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej

VII Kongres Spółdzielczości zobowiązuje Zgromadzenie Ogólne i Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej do: inspirowania, organizowania i koordynowania działań spółdzielni (organizacji spółdzielczych) oraz udzielania wszelkiej możliwej pomocy podmiotom spółdzielczym realizującym określone przez Kongres zadania.

Biorąc powyższe pod uwagę VII Kongres Spółdzielczości zobowiązuje Zgromadzenie Ogólne i Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej do:

1. Sprawowania wiodącej roli w zakresie inicjowania i wdrażania w życie nowych rozwiązań legislacyjnych dotyczących spółdzielczości.
2. Podtrzymywania kontaktów z organami władzy publicznej, aby śledzić nowe inicjatywy ustawodawcze i mieć pewność, że specyfika spółdzielni jest w nich brana pod uwagę. Współpraca z centralnymi władzami oraz Zespołami Problemowymi przy poszczególnych resortach, z uwzględnieniem współpracy w ramach Porozumienia Rolniczego oraz w obszarach Zespołu do spraw opracowania propozycji regulacji prawnych dotyczących zachęt dla spółdzielczości rolniczej.
3. Zintensyfikowania działań na rzecz popularyzacji dorobku i problemów spółdzielczych szerszemu ogółowi społeczeństwa polskiego. Powinny temu służyć zarówno spółdzielcze tytuły wydawnicze, jak też: Internet, prasa, radio, telewizja – publiczna i komercyjna, jak również prowadzone przez KRS Muzeum Historii Spółdzielczości w Polsce i Biblioteka. Należy podjąć wszelkie wysiłki w celu zapewnienia funkcjonowania i rozwijania Muzeum i Biblioteki, unikatowych w skali kraju placówek, z których korzystają m.in.: spółdzielcy, studenci, pracownicy naukowcy i wszyscy zainteresowani sprawami spółdzielczości.
4. Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania i poprawy dostępu do środków unijnych na rzecz rozwoju i upowszechniania spółdzielczości we wszystkich sektorach gospodarki i usług społecznych, w których spółdzielnie prowadzą działalność.
5. Opracowanie i wdrożenie programu szkoleń dla: członków rad nadzorczych, zarządów, pracowników i członków spółdzielni.
6. Kontynuowania i rozwijania współpracy z placówkami naukowymi zajmującymi się problematyką spółdzielczą. Rozwój nowoczesnej spółdzielczości w Polsce jest niemożliwy bez wsparcia placówek naukowo – badawczych a także skorzystania z doświadczeń wypracowanych przez te placówki. Niezmiernie istotna jest szersza popularyzacja publicystyczna ruchu spółdzielczego, oparta o wyniki badań naukowych realizowanych w celu określenia najlepszych kierunków rozwoju idei i biznesu spółdzielczego.
7. Kontynuowania patronatu i udzielania pomocy merytorycznej, organizacyjnej, a w miarę możliwości, także pomocy materialnej spółdzielczości uczniowskiej – ruchowi spółdzielczemu, który w sposób praktyczny propaguje idee spółdzielczości wśród młodzieży. Należy rekultywować dobre tradycje i doświadczenia spółdzielczości uczniowskiej i przekazywać dla młodzieży już w szkołach podstawowych formę organizacji spółdzielczej jako pierwszego progu poznawania i prowadzenia biznesu w „teams”-ie szkolnym.
8. Wykorzystania wszystkich dostępnych prawem środków dyscyplinujących podmioty spółdzielcze w wypełnianiu regulacji ustawowych, zwłaszcza Prawa spółdzielczego.
9. Dążenia do uzyskiwania w procesie legislacyjnym oraz w sprawach istotnych dla spółdzielczości konsensusu stanowiska KRS ze wszystkimi branżami spółdzielczymi.

VII Kongres Spółdzielczości, w trosce o przyszłość polskiego ruchu spółdzielczego, zwraca się do wszystkich członków i organizacji spółdzielczych o podjęcie wszelkich możliwych działań zmierzających do realizacji zadań ustalonych przez Kongres i sprostaniu wyzwaniom współczesności. Pełna i powszechna realizacja zadań przez spółdzielnie zapewni rozwój ruchowi spółdzielczemu w Polsce i ochroni przed zagrożeniami jakie niosą przemiany współczesnej cywilizacji.

Szczegółowe wnioski i apele zgłoszone w czasie zjazdów przedkongresowych oraz dyskusji kongresowej stanowią załączniki do niniejszej uchwały. Kongres zobowiązuje Zgromadzenie Ogólne i Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej do przeanalizowania wszystkich wniosków i postulatów zgłoszonych na przedkongresowych zjazdach oraz w toku obrad VII Kongresu, w celu ich realizacji oraz przedstawienia sprawozdania z ich wykonania na VIII Kongresie Spółdzielczości.

Sekretarz

VII Kongresu Spółdzielczości

Teresa Jędraszek

Przewodniczący

VII Kongresu Spółdzielczości

Leszek Klonowski

